

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL: Pe un an — 12.— cor. Pe 1/2 de an — 6.— " Pe trei luni — 3.— " Un număr 20 fileri.		Abonamentul la mai multe exemplare pe un an 8 cor. Pentru străinătate: Pe un an — 16.— cor.	ORGANUL PARTIDULUI SOCIAL- DEMOCRAT DIN UNGARIA Apare în fiecare Duminică.	Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa: „ADEVÉRUL“ BUDAPESTA, VIII., CONTI-UTCA 4. Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.
--	--	--	---	---

REVOLUȚIA A INVINS.

***

S'a constituit Consiliul Național Român.

Europa este în flăcări. Popoarele subjugate au scuturat jugul robiei clasă și de rasă. Epoca apăsării naționale a trecut și toate popoarele dispun liber de soarta lor. Poporul ceho-slovac ș'a pus bazele statului său național, croații-slovenii, bosniecii-sârbii (laolaltă), statul jugoslav. Italienii din fosta monarhie se alătură de Italia. Poporul ungar și-a înființat statul național independent. Banatul ș'a declarat de republică independentă. Românii din Ungaria și Transilvania și-au constituit Consiliul național român ca unicul for care reprezintă voința poporului român și se bazează pe libera hotărâre asigurată de curentul vremii și de voința popoarelor libere. Trupele române prin delegații lor s'au alăturat Consiliului Național Român, în care își vor trimite exmișii lor.

Consiliul Național Român

al națiunii române din Ungaria și Transilvania s'a constituit la 30 Octombrie n. 1918; din exmișii Comitetului partidului național român și din exmișii Comitetului central român al partidului socialdemocrat din Ungaria.

***

Exmișii Comitetului partidului național român sunt următorii:

- Teodor Mihali,
- Vasile Goldiș,
- Dr. Alexandu Vajda-Voevod,
- Dr. Ștefan C. Pop,
- Dr. Aurel Vlad,
- Dr. Aurel Lazar.

Exmișii Comitetului central român al partidului socialdemocrat sunt următorii:

- Ioan Flueras,
- Iosif Jumanca,
- Enea Grapini,
- Baziliu Surdu,
- Tiron Albani,
- Iosif Renoi.

Consiliu național român stă pe baza principală a liberei dispoziții asupra sorții lor a națiunilor, principiu fixat de presidentul Wilson ea condiția păcii lumii și primit atât de partidul național român cât și de partidul socialdemocrat și recunoscut din partea reprezentanței oficiale a monarhiei și a Ungariei, de asemenea și de consiliul național maghiar.

Ca națiune liberă dorim să ne întovărășim în frățească ormonie cu toate celelalte națiuni libere.

Consiliul național român.

CONSILIUL NAȚIONAL ROMAN

atrage atențiunea poporului român din Ungaria și Transilvania, să nu dea ascultare îndemnărilor venite din parte străină, precum nici crezare știrilor, cari nu sunt subscrise de Consiliul Național Român.

Sfatul național maghiar la putere.

***

S'a constituit noul guvern. — Ministru-președinte Károlyi Mihály. — Ministru de comerț tovarășul Ernst Garami. — Ministru pentru ocrotirea socială tovarășul Dr. Sigismund Kinnfi. — Călaul Tisza a fost impușcat.

Frați muncitori!

Soarele libertății a răsărit și falnic luminează câmpia dezrobită. Lanțurile ce ne-au legat mâinile s'au rupt și iată-ne liberați de cătușele ce ne încovoiau. Azi suntem liberi și dacă ne vom ști servi de libertatea cucerită, fericirea demult visată se va împlini. Așteptăm ba chiar cerem dela voi, frați români, ca acolo unde mai este numai o umbră a întunerecului să o înlăturați, ca nici o amintire să nu mai rămâe din trecutul dureros.

Revoluția a fost impozantă și încântătoare. În cele mai multe părți s'a făcut fără vărsare de sânge. La'nceput călăii nu s'au lăsat ușor trântiți și'n primile ciocniri au vărsat sângele curagioșilor luptători, dar asta n'a făcut alta, decât a îndârjit poporul doritor de libertate. (Revoluția s'a nceput la Praga, s'a extins apoi la Zagreb, Fiume, Pola, Viena și la Budapesta. Aci a fost cuibul bandiților cei mai turbați, aici au fost luptele ce mai crâncene și revoluția a fost la nivel cel mai înalt.

Dupăce s'a constituit Consiliul Național Ungar compus din cetățenii radicali, din muncitorimea conștientă și din soldații sătui de război și nedreptăți, au făcut numeroase intruniri și când au văzut că stăpânirea nu lasă nimio din puterea ei

ofițerii au jurat credință Consiliului național

și apoi au mers în fruntea armatei și'n noaptea de Miercuri spre Joi au ocupat Comanda pieții, poliția, poșta, gările, ministerele și alte instituții publice. Era impunător gestul acestor soldați cari ș'au rupt rozetele dela chipii și stelele dela guler și strigau Jos războiul! Jos regele! Trăiască Revoluția! Trăiască Republica!

În ziua măreață strigătul însuflețit eșit din sute de mii de pepturi suna ca o muzică încântătoare, ca clopotele bisericilor lor în zi de sârbătoare. Tineri și bătrâni, soldați și țivili, femei și copii toți erau împodobiți cu flori în semn de revoluție,

Loți s'au unit puterile în această zi măreață și cu forțe unite au scuturat jugul robiei ca și cum ar scutura pălăria de minsoare. Era ce-a mai frumoasă vedenie pe-am văzut în viața noastră. A fost mai impunătoare ca vântul de primăvară, ca vuetul furtunei, ca isbucnirea mării înăbușită. Manifeste peste manifeste au vestit victoria revoluției și după ce Károlyi a fost numit de prim ministru care a constituit guvernul poporal alte manifeste au anunțat că revoluția s'a ajuns scopul, deci per ca mulțimea să se potolească. Acest guvern este chemat a șterge toate legile nedrepte și a făuri altele pe baza libertății și egalității.

Acum, după ce și noi ne-am constituit Consiliul Național Român pe baza drepturilor ce ni le asigură împrejurările cerem, ca toți românii să se alătore de acest Consiliu și să declare alăturarea lor comunală cât mai în grabă. (Telegrafic).

Manifestul guvernului.

Guvernul la ora 10 seara sub prezidiul contelui Károlyi a ținut conziliu ministerial, care s'a întins până în noaptea târzie. Conziliul a pertractat în primul rând cele mai urgente afaceri de stat, ordine și singuranță.

Cetățeni! Glorie, stimă și recunoaștere locuitorilor victorioși ai Budapestei. Revoluția poporului a învins! Sa constituit primul ministru poporal al Ungariei și a preluat conducerea afacerilor. Primul și cel mai urgent pas a guvernului e legarea păcii.

Numai de cât se va face, tot posibilul ca în cel mai scurt timp să se lege armistițiul și soldații să se întoarcă la vetrele lor. Suntem convinși că în cel mai scurt timp vom elibera poporul de suferințele războiului și avem speranță că vom putea mântui integritatea teritorială a țării. Independența totală a statului ungar e asigurat și ministeriul de externe separat pentru Ungaria va fi înființat. Suntem liberi și ca popor liber întindem mâna frățească tuturor popoarelor cari locuiesc în patria noastră și tuturor popoarelor libere din lumea întreagă.

Tot cei de lipsă vom face pentru întârzierea și organizarea domniei cucerită a poporului. Numai decât, restituim libertățile răpite și anume libertatea presei, jurământul juraților și dreptul de asociere întru comun. Publicăm amnestie pentru răzvrătiți și civili. Eliberăm și permitem emigranților să se întoarcă în patria lor. În cel mai scurt timp vom înaintea legea pentru votul universal secret și pentru femei atât parlamentar, comitatens și comunal și legea pentru împărțirea dreaptă și egală a cercurilor de alegere. — Tot posibilul îl vom face și ne îngrijim de acei cari să se întoarcă din tabără și de acei nefericiți, cari sunt victimele războiului.

Numai de cât vom începe munca realizării politice și ocrotirii sociale și o reformă agrară radicală, care va împărți maselor mari pământ. Dacă ori care punct al programului nostru nu va fi primit de parlamentul de astăzi, numai de cât va fi dizolvat și atunci vom apela către popor.

Cetățeni! Noi credem, că deși păcatele guvernelor vechi au dus țara la o stare așa de desperată, în care nu a fost nici odată până acum, puterea de viață a poporului eliberat va aduce un viitor mai fericit țării chinuite.

Ca acestea să se înfăptuiască, depinde în primul rând dela locuitorii Budapestei, căci baza fundamentală este restituirea ordinii interne, atât în Capitală cât și în provincie.

Am învins! Cetățeni, muncitori și soldați, ne-am ajuns ținta, nu mai e lipsă de

a continua lupta. Patru ani și jumătate ne-au silit să ducem jugul pustirii și a morții, să vie acum munca reînvierii și a vieții.

Am luptat, acum să lucrăm!

Linște, paciență și încredere cere dela poporul Ungariei primul ministru poporal. Budapesta, la 31 Octombrie 1918.

Noul guvern poporal al Ungariei.

Membrii guvernului.

Prim-ministru: *Gróf Károlyi Mihály.*

Ministru de interne: *Góf Batthyány Tivadar.*

Ministru de comerț: *tovarășul Garami Ernő.*

Ministru de culte și instrucțiuni: *Dr. Lovászy Márton.*

Ministru de agricultură: *Buza Barna.*

Ministru pentru afaceri muncitorești și ocrotirea socială: *tovarășul Dr. Kunfi Zsigmond.*

Ministru alimentației publice: *Nagy Ferencz.*

Ministeriul de justiție provizor va fi condus de: *Buza Barna.*

Ministru de război: *Linder Béla,* colonelul statului major.

Ministru fără portofel: *Jászi Oszkár.*

Ministeriul de finanțe provizorie va fi condus de: *Gróf Károlyi Mihály* și de *Szende Pál,* secretar de stat.

MAI NOU.

**

Tisza omorât.

Revoluția din 31. Octombrie s'ar fi sfârșit fără vărsare de sânge dacă nu ar fi căzut victimă: groful Tisza István, pe care revoluționarii supărați l'au omorât joi seara.

Tisza și afară de aceea a fost victima revoluției. Aceasta revoluție a isprăvit cu el fără glonte: moarte morală și politică.

Mort sa schimbat el în momentul acela în care a care a căzut toată orânduiala lui urâtă de până acum. În întreaga Europa nu s'a putut afla un om mai brutal și mai tâlhar cum a fost el.

Netrebnicul și călăul acesta a dus atâtea mii, sute de mii de oameni la abator. Moartea aceasta după simțurile noastre este superflu, ar fi trebuit să trăiască și să vadă cu ochii nedreptățile pe care le-a făcut, să audă plânsurile din a sute de piepturi ale oamenilor, bătrâni și copiilor orfani care nu au nici un sprijin. Și să vadă lacrimile ce le varsă atâtea mame și pe urmă să-și ia răsplata cuvenită.

Cum sa întâmplat omorul lui Tisza?

Joi seara la orele 6 s'a ivit 6 soldați înarmați în vila grofului Tisza István din Hermina-ut 35. În întuneric prin poarta deschisă și peste grădina goală a ajuns înaintea casei. Soldații au știut că pe Tisza îl vechează 8 jandarmi și că este ascuns în privință. Trei soldați au sărit în pivniță unde pe jandarmii surprinși ia desamat și i-a pus sub pază, iar trei soldați au pătruns în vilă unde în odaea primă sau întâlnit cu Tisza care în larmă a sărit.

În odaea a fost (femea) soția lui și contesa Almásy Denis. Tisza a strâns ceva în mână, soldații au crezut că are armă pe urmă sau convins ea strângea o chee în mână.

Soldații a trimis femeile afară, ele însă nu a vrut să iasă, intrăcea soldații au întins puștile și unul a strigat. D-ta porți vina războiului, pentru D-ta a murit atâtea oameni. Tisza tăgăduște și voește să împingă înlături puștile ce erau întinse spre el.

În momentul acesta puștile sau descărcat de mai multe ori, pe Tisza l-au nimerit două gloanțe și a căzut la pământ. Soldații au pus puștile pe umăr și au plecat.

Un glonț la ajuns id partea spatelui stâng de sus și a eșit în partea dreaptă. După câteva minute Tisza a murit.

Prisonerii politici sunt liberi.

Conform ordinațiunei dată de Consiliul Național Maghiar. Ministrul de justiție în mod telegrafic a înbrumat toate autoritățile, să pună în libertate pe toți acei cari au fost deținuți, sau pedepsiți, pentru insultarea regelui, trădare de patrie, răsvrătire contra autorităților și indivizilor, apoi toți instigatorii și resvrătitorii cari sunt deținuți ori pedepsiți li-se iartă pe deapsa, și la moment trebuie puși în libertate.

Banatul e proclamat de republică.

Compus din comitatul Timișorei, Torontal și Caraș-Severin,

Sa constituit sfatul poporal al republicei banatului. Președintele sfatului poporal a fost ales tov. *Dr. Roth Otto,* și de șef poporal al armatei colonelul *Bartha Albert.* Iar ofițerii armatei s'au constituit Consiliurile lor naționale separate, maghiar, român, german și sârb.

Sau luat hotărâri să ceară armistițiul separat dela Serbia.

Unde este regele?

Viena 31. Octombrie. Ziarele Vieneze ne anunță că familia regală nesimținduse bine în Viena s'au retras în Castelul din Schönbrunn unde regele peste zi se ocupă cu ascultarea politiceanilor.

Amnistie Soldaților.

Viena 31. Octombrie. Știrea oficioasă ne anunță: Că regele a dat ordinul ca să se elibereze toți acei cari sunt pedepsiți pentru vătămarea persoanei regelui, cari sunt numiți tradatori de patrie sau au fost contra ordinii publice.

Războiul s'a sfârșit.

**

Guvernul poporal a proclamat depunerea armelor.

Budapesta 1 Noembrie. Guvernul poporal al Ungariei s'a trimis solia sa pe toate fronturile pentru a depune armele, cerând dela Ententă o singură condiție: în caz de voește să ocupe țara Ungurască, să nu o facă cu alte trupe decât cu trupele Engleze și franceze.

Întreaga armată a fostei monarchii austro-ungară va fi demobilizată în timp foarte scurt și cu toții se vor putea întoarce la vetrele lor.

Trăiască pacea! trăiască democrația!

In province.

Revoluție fără sânge în toate colțurile țării.

Din Arad ni-se face cunoscut: că muncitori din fabrică, Joi dimineața a încetat lucrul. Au demonstrat în spre piața libertății, unde au ținut adunare poporală și sau alăturat la Consiliul Național.

Din Timișoara se anunță. Știrile sosite din capitală s'a făcut omisare uriașe (colosală). Știrea aceasta s'a lătit că regele a demisionat și au strigat trăiască republica. Între acestea muncitorii împreună cu toți cetățenii au luat parte la demonstrație.

S'au mai alăturat orașele: Kassa, Oradea-Mare, Becicherecul-Mare, Panciova, Győr, Seghedin și Székesfehérvár.

Editor și redactor responsabil: Ioan Flueraș.

Tipogr. Világosság, s. a. Budapesta, VIII, Conti-utca 4.